Mecenatas

NORFA

LIETUVOS NACIONALINĖ FILHARMONIJA

95 koncertų sezonas

Partneriai:

LRT · LRT KLASIKA · LIETUVOS rytas · Lrytas · IQ · MOTERIS · VAGA KNYGYNŲ TINKLAS · CAFFEINE · TRINITI TALLINN RIGA VILNIUS · JUREX

Koncertai tavo telefone

Bilietus platina kakava.lt

Kamerinės muzikos koncertas

Čiurlionis ir jo mokytojai

ČIURLIONIO KVARTETAS
JONAS TANKEVIČIUS (I smuikas)
DARIUS DIKŠAITIS (II smuikas)
GEDIMINAS DAČINSKAS (altas)
ELENA DAUNYTĖ (violončelė)

PAULIUS ANDERSSON
(fortepijonas)
ALEKSANDRA ŽVIRBLYTĖ
(fortepijonas)

2025 m. spalio 1 d., Vilnius,
Filharmonijos Didžioji salė

www.filharmonija.lt

PROGRAMA

I

ZYGMUNT NOSKOWSKI (1846–1909)
Variacijos ir fuga Viotti tema styginių kvartetui

Atlieka ČIURLIONIO KVARTETAS

CARL REINECKE (1824–1910)
Kvintetas fortepijonui ir styginių kvartetui
A-dur, op. 83
Lento ma non troppo – Allegro con brio
Andante con variazioni
Intermezzo: Allegretto
Finale: Allegro con spirito – Più mosso

Atlieka
PAULIUS ANDERSSON (fortepijonas),
ČIURLIONIO KVARTETAS

II

MIKALOJUS KONSTANTINAS ČIURLIONIS
(1875–1911)
Styginių kvartetas c-moll (VL 83)
Allegro moderato
Andante
Menuetto

Atlieka ČIURLIONIO KVARTETAS

SALOMON JADASSOHN (1831–1902)
Sekstetas fortepijonui 4 rankoms ir styginių kvartetui G-dur, op. 100
Sostenuto – Allegro ma non troppo vivace
Adagio serioso
Finale. Allegretto grazioso, ma un poco vivo – Più mosso

Atlieka PAULIUS ANDERSSON ir
ALEKSANDRA ŽVIRBLYTĖ (fortepijonas),
ČIURLIONIO KVARTETAS

Šiemet, švenčiant Mikalojaus Konstantino Čiurlionio 150-ąsias gimimo metines, jo vardu pavadintas kvartetas Čiurlionio muziką skleidžia ne tik Lietuvoje, bet ir visame pasaulyje – nuo Suomijos iki Japonijos. Šiame koncerte kvartetas su scenos partneriais pateikia kiek kitokį rakursą – Čiurlionio mokytojų temą. 1897–1899 m. Varšuvos muzikos institute Čiurlionis studijavo Zygmunto Noskowskio kompozicijos klasėje, 1901–1902 m. Leipcigo karališkojoje konservatorijoje kompozicijos meno meistrystės sėmėsi pas Carlą Reineckę, o kontrapunkto – Salomono Jadassohno klasėje. Tad, greta Čiurlionio, koncerte skamba ir mūsų scenose retai atliekami jo mokytojų kamerinio žanro kūriniai, atspindintys gana įvairius XIX a. pabaigos – XX a. pradžios romantinės muzikos pavidalus.

Zygmuntas Noskowskis, žinomas daugiausia dėl savo simfoninių kompozicijų, padėjusių pamatus stipriai simfoninės muzikos tradicijai Lenkijoje, buvo iškilus pedagogas, mokęs beveik visus svarbiausius to meto lenkų kompozitorius. Kaip aktyvus Varšuvos muzikos draugijos narys, Noskowskis su grupe muzikantų rengė kamerinės muzikos vakarus, siekdami propaguoti naują lenkų muziką, kurią kūrė draugijos nariai, turėję savo kvartetą – Noskowskis jame griežė altu. **Variacijos ir fuga Viotti tema** styginių kvartetui (1873) atspindi išskirtinį Noskowskio gebėjimą rašyti kontrapunktą ir imitaciją. Kūrinys tarsi sudarytas iš keturių dalių su lėtąja viduryje ir finaline fuga, sukuriančia teminį atgarsį į pirmąją dalį. Variacijose Noskowskis įpina lenkų tautinės muzikos atgarsius, kurie natūraliai dera su universalia, abstrakčia muzikos kalba.

Carlas Reinecke buvo laikomas vienu geriausių pianistų, jo grojimu, kaip ir kūryba, žavėjosi Mendelssohnas, Schumannas ir Lisztas. Reinecke profesoriavo prestižinėje Leipcigo konservatorijoje ir istorijoje išliko kaip vienas žymiausių pedagogų. **Fortepijoninis kvintetas A-dur, op. 83** (1866), daugelį metų buvo laikomas kamerinio žanro šedevru, galinčiu konkuruoti su Schumanno, Brahmso ar Dvořáko opusais. Reinecke's Kvintetas prasideda ilga, paslaptinga įžanga, po jos pradedamas plėtoti turtingas muzikinis pasakojimas, kupinas veržlumo, barokiškų atspalvių, šokio ritmų ir šviesios lyrikos.

Mikalojus Konstantinas Čiurlionis Styginių kvartetą c-moll parašė 1901 m., studijuodamas Leipcige pas profesorių Carlą Reineckę, kūrinys pirmą kartą atliktas Leipcigo konservatorijoje. Nors ten sukūrė ne vieną polifoninę ir žanrinę pjesę, šiuo savo stambiu darbu kompozitorius nebuvo patenkintas, laiškuose rašė: „Kompozicija ne pati blogiausia, bet atlikimas buvo „šuniškas", ir vietoj laukto didelio malonumo turėjau nemaža nesmagumo. Tačiau Reinecke'i kūrinys patiko. (...) Jaučiu, kad galėčiau parašyti šimtą kartų geresnį kvartetą." Vis dėlto opusas žavi aiškia forma, subalansuota faktūra, romantine lyrika ir lietuviškos pastoralės dvelksmu. Kvarteto finalas dingęs. Kūrinys atliekamas kaip trijų dalių ciklas (pirmojoje kai kas restauruota) ir tuo pavidalu plačiai ir solidžiai atstovauja Čiurlionio kūrybai ir lietuvių kamerinei muzikai.

Solomonas Jadassohnas garsėjo kaip pedagogas, Leipcigo konservatorijoje dėstęs kontrapunktą, fortepijoną, kompoziciją, o tarp jo mokinių – Edwardas Griegas, Ferruccio Busoni ir Mikalojus Konstantinas Čiurlionis. Būdamas kontrapunkto ir harmonijos meistru, šiuos įgūdžius talentingai taikė ir savo kūryboje. Manoma, kad jo kūrybai įtaką darė Mendelssohnas, vėliau Lisztas, Wagneris. Neįprastos sudėties Jadassohno **Sekstetas** – fortepijonui 4 rankoms ir styginių kvartetui, publikuotas Leipcige 1888 m., pasižymi turtinga harmonija, lakia, išraiškinga melodika ir užbaigta, darnia struktūra, nors jame nėra reikšmingų novatoriškų formų.

Su Čiurlionio kvartetu groja įžymios pianistų dinastijos atstovai, motina ir sūnus, aktyviai koncertuojantys menininkai.

ALEKSANDRA ŽVIRBLYTĖ yra visapusiška muzikė, pasirodanti kaip solistė, su orkestrais, rengianti įvairias kamerines programas, drąsiai žengianti į džiazo ir įvairius muzikos stilius kryžminančius projektus, kurie sėkmingai skamba ne tik Lietuvos, bet ir įvairiose pasaulio salėse. „Ji nevaržomai čia pat scenoje kuria jausmingą muzikinį paveikslą. Jos skambinimas ne tiktai techniškai tobulas, bet ir dvasiškai turtingas, o puiki technika jai tampa tik priemone išreikšti savitą muzikos suvokimą.“ (Steen Sogaard) A. Žvirblytė du kartus (1989 ir 1991 m.) tapo M. K. Čiurlionio pianistų konkurso Vilniuje nugalėtoja, yra laimėjusi konkursų Oberline (JAV), N. Rubinšteino Paryžiuje ir kt. Pianistės koncertiniai keliai veda nuo Baltijos šalių iki Šveicarijos, JAV, Pietų Korėjos, Izraelio ir kitų, ji yra grojusi su Lietuvos kameriniu, Nacionaliniu simfoniniu, Šv. Kristoforo, taip pat Taivano, Bulgarijos, Ukrainos ir kitų šalių orkestrais, diriguojant įžymiems pasaulio dirigentams. Pianistę girdime ansambliuose su dainininkais ir instrumentininkais, džiazo meistrais. Pastaruosius septynerius metus A. Žvirblytė dažnai groja su saksofonininku Petru Vyšniausku, su juo sukurti originalūs, klasikinę, šiuolaikinę ir improvizacinę muziką jungiantys projektai. Jau 25 metus gyvuoja „Lietuvos pianistų dinastija“, kur A. Žvirblytė muzikuoja su savo mama Veronika Vitaite ir sūnumi Pauliumi Anderssonu. Pianistė yra Tarptautinio M. K. Čiurlionio muzikos festivalio Palangoje ir Vilniuje sumanytoja bei meno vadovė.

Už plačią koncertinę ir kūrybinę veiklą A. Žvirblytė apdovanota LR kultūros ministerijos garbės ženklu „Nešk savo šviesą ir tikėk“ (2017), Lenkijos prezidento Auksiniu kryžiumi (2019), Lenkijos kultūros ministro diplomu už aktyvią veiklą skleidžiant ir saugant Fryderyko Chopino palikimą (2011), Užkarpatės kultūros vystymo fondo ženklu „Lenkų kultūros ambasadorė“ (2023), LR švietimo ir mokslo ministerijos Metų mokytojo apdovanojimu (2022) ir kitais garbingais įvertinimais.

Apie **PAULIŲ ANDERSSONĄ** įžymus pianistas Eugenas Indjicius yra sakęs: „Paulius Anderssonas yra ypač talentingas pianistas. Be ypatingo virtuoziškumo, muzikos ir stiliaus pojūčio, Paulius pasižymi ryškia menine asmenybe ir stipria scenine įtaiga, kuri pavergia publiką.“ P. Anderssonas yra trečios kartos pianistas, studijavo Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje bei magistratūroje Diuseldorfe, R. Schumanno aukštojoje muzikos mokykloje, baigė *Artist diploma* studijas „Frost School of Music“, Majamio universitete JAV, ten dėstė fortepijoną bei dirbo asistentu.

Pianistas yra laimėjęs laurus daugiau nei dvidešimtyje tarptautinių konkursų, pelnė pačius aukščiausius apdovanojimus – I premijas bei *Grand Prix* tokiuose forumuose kaip „Beszczady bez Granic“ (Lenkija), „Music Seasons in Praha“ Čekijoje, „Resonances musicales“ Paryžiuje, „Neapolitan Master Competition“ Italijoje, „Swiss International Music Competition“ Šveicarijoje. 2025-ieji Pauliui taip pat itin sėkmingi, pažymėti net dviem prestižinių konkursų laimėjimais: vasarą laimėta II vieta tarptautiniame pianistų konkurse Lione, o rugsėjį – I premija ir publikos prizas „MozArte“ konkurse-festivalyje Achene, Vokietijoje.

P. Anderssonas pasirodo su simfoniniais bei kameriniais Lietuvos ir užsienio orkestrais, nuolat bendradarbiauja su įvairiais instrumentininkais, groja su močiute prof. Veronika Vitaite ir mama prof. Aleksandra Žvirblyte kaip „Lietuvos pianistų dinastijos“ narys, nuo 2021 m. su smuikininke Julija Andersson intensyviai koncertuoja kaip kamerinis ansamblis „Duo Andersson“. Muzikai ypatingą dėmesį skiria retai atliekamam klasikinės muzikos repertuarui bei šiuolaikinės muzikos opusams, nuolat koncertuoja tiek Lietuvoje, tiek užsienyje, yra daugelio konkursų laureatai.

Susibūręs 1968-aisiais, **ČIURLIONIO KVARTETAS** tebegarsėja kaip išradingas ir techniškai pažangus kolektyvas. 1990 m. jam pirmajam iš Lietuvos menininkų buvo suteiktas aukščiausias apdovanojimas – Nacionalinė kultūros ir meno

premija. 2004 m. tarptautiniame kamerinės muzikos konkurse Šveinfurte (Vokietija) ansamblis laimėjo II premiją.

Kvartetas griežė tokiose prestižinėse salėse kaip Leipcigo „Gewandhaus“, Amsterdamo „Concertgebouw“, Bonos „Beethovenhaus“, Paryžiaus Orsė muziejaus ir daugelyje kitų, koncertavo didžiuosiuose festivaliuose, tarp kurių „Prahos pavasaris“, Šlėzvigo-Holšteino, „Europamusikale“, „Amadeo“ Zagrebe, „Šilko kelio“ renginiai Kinijoje, Šv. Magnuso festivalis Škotijoje. Aktyviai dalyvavo Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečio renginiuose Lietuvoje, Danijoje ir Belgijoje.

2022 m. Tokijuje Lietuvos ir Japonijos draugystės 100-mečio proga kvartetas surengė koncertą, kuriame dalyvavo tuometė premjerė Ingrida Šimonytė, Japonijos politikai, verslo, akademinio ir kultūros pasaulio atstovai. Taip pat įgyvendino Nacionalinės filharmonijos projektą „Litvakų muzikos keliais“ – atliko koncertų ciklą Lietuvos miestų bei miestelių sinagogose, išleido tam skirtą vinilinę plokštelę, Belgijoje su Kurtu Van Eeghemu pristatė Čiurlionio kūrybos fenomeną.

Garsinti Mikalojaus Konstantino Čiurlionio vardą pasaulyje – viena svarbiausių kvarteto misijų. Antai per visus 2011 metus, skirtus Čiurlionio mirties 100-osioms metinėms, kvartetas pagrojo 100 koncertų įvairiose Lietuvos ir užsienio scenose, o turą baigė UNESCO salėje Paryžiuje.

2025-uosius paskelbus Čiurlionio metais, genijaus gimimo 150-ųjų metinių proga kvartetas jo muziką intensyviai skleidžia visame pasaulyje – nuo Skandinavijos šalių iki Taivano ir Japonijos.

Nemažai kūrinių Čiurlionio kvartetas yra įrašęs Lietuvos ir užsienio radijo bei garso įrašų studijose, taip pat į vinilines ir kompaktines plokšteles. Minėtini įrašai su žymiu pianistu Levu Natochenny, Kooso de Muinko kūrinių kompaktinė plokštelė (įrašyta Olandijoje), autorinė kvarteto plokštelė VCD formatu, vinilinė plokštelė „Šviesiam atminimui“ ir kt.

Redaktorė *Laimutė Ligeikaitė*,
kalbos redaktorė *Rita Markulienė*

Informuojame, kad organizatorius filmuoja ir fotografuoja renginį archyvavimo ir transliavimo tikslu.

Kviečiame į kitus koncertus Filharmonijos Didžiojoje salėje!

Spalio 11 d., šeštadienį, 19 val.
Orkestro muzikos koncertas
„Arvo Pärto 90-mečiui“
GLASPERLENSPIEL SINFONIETTA (Estija)
Solistas HANS CHRISTIAN AAVIK (smuikas, Estija)
Dirigentas ANDRES KALJUSTE (Estija)
Programa:
ARVO PÄRT – „Orient & Occident“ styginių orkestrui
WOLFGANG AMADEUS MOZART – Koncertas smuikui ir orkestrui Nr. 5 A-dur, KV 219 („Turkiškas“); Simfonija Nr. 29 A-dur, KV 201
PEETER VÄHI – „Prayer-Wheel“ kameriniam orkestrui
JOHN CAGE – „4‘33‘‘“
Koncertas iš dalies finansuojamas Kultūros ministerijos Profesionalaus meno sklaidos programos lėšomis

Spalio 12 d., sekmadienį, 19 val.
Kamerinės muzikos koncertas
„Lietuvos ir Ukrainos pianistų duetų dedikacija Čiurlionio metams“
Fortepijoniniai duetai:
ZBIGNEVAS IBELHAUPTAS, RŪTA RIKTERĖ
YURII KOT, IRYNA ALEKSIYCHUK (Ukraina)
Programa:
MIKALOJUS KONSTANTINAS ČIURLIONIS – Vargoniniai preliudai (K. Grybausko aranžuotė dviem fortepijonams); „Miške“ (J. Aleksos aranžuotė dviem fortepijonams)
FERENC LISZT – simfoninė poema „Preliudai“, S. 97 (autoriaus aranžuotė dviem fortepijonams)
ZITA BRUŽAITĖ – „Urbs urbium“ („Miestų miestas“), sukurtas „Čiurlioniadai“ (premjera, 2025)
MAURICE RAVEL – Valsas, M. 72 (autoriaus aranžuotė dviem fortepijonams)
IRYNA ALEKSIYCHUK – Siuita pagal N. Gogolio apsakymą „Baubas“; Koncertinė fantazija „Ivano Kupalos naktį“
Koncerto organizatorius Lietuvos nacionalinė filharmonija, partneris „Tarptautinių kultūros projektų centras“

Skaitmeninė Filharmonija –
daugiau kaip 170 aukščiausios kokybės koncertų visur ir visada:

nationalphilharmonic.tv